

ORGAN ZE TOPTAN DO AL GAZ SATI P YASASI YÖNETMEL

15 MAYIS 2017

DO AL GAZ T CARET FORUMU
ANKARA

*Bağdagül KAYA CANER LL.M
Şebeke İşleyiş Grubu Başkan V.
Doğal Gaz Piyasası Dairesi*

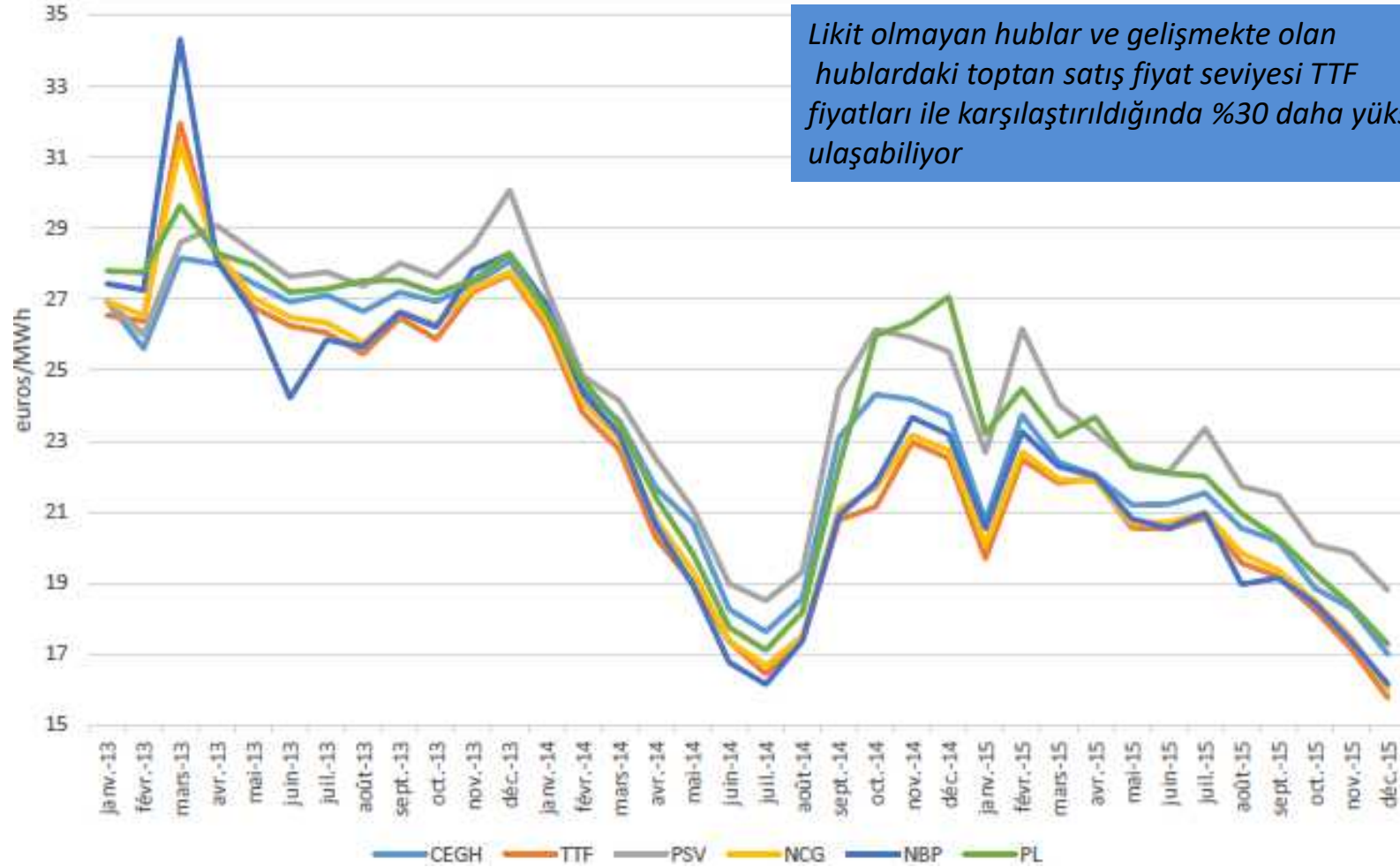
AB ORGANİZE PİYASALARINA GENEL BAKIŞ

En Gelişmiş Hublar (NBP ve TTF)	Gelişmiş Hub'ları (Kuzey ve Orta Avrupa)	Gelişmekte olan Hub'lar (Polonya ve Çek Cumhuriyeti)	Likit Olmayan Hublar(Güney Doğu Avrupa, İberya ve Baltık)
Yüksek likidite	Likidite artışı var	Likidite enterkonneksiyonlara bağlı olarak artıyor	Uzun dönemli kontraların hakimiyeti devam ediyor
Arz risklerinin hedge edilmesine imkan veren geniş yelpazede forward ürünler	Spot ürünler ve dengelemeye ilişkin mekanizmalara daha bağımlı bir yapı	Yerleşik teşebbüslere öngörülen yükümlülükler ile likidite artışı sağlanıyor	Organize piyasalar ilkel seviyede
Finansal oyuncuların belirgin varlığı	Arz risklerinin hedge edilmesine yönelik gelişmelere var ancak,uzun dönemli ürünlere ilişkin düşük likidite sebebiyle fiyat risklerinin yönetilmesi güç	Uzun dönemli kontratlara bağımlılık büyük ölçüde devam ediyor	
Diğer hublara ve uzun dönemli kontratlara referans fiyat sağlama			

Kaynak: ACER

AB HUBLARINDA GÜN ÖNCESİ GAZ FİYATLARININ AYLIK ORTALAMALARININ KARŞILAŞTIRMASI

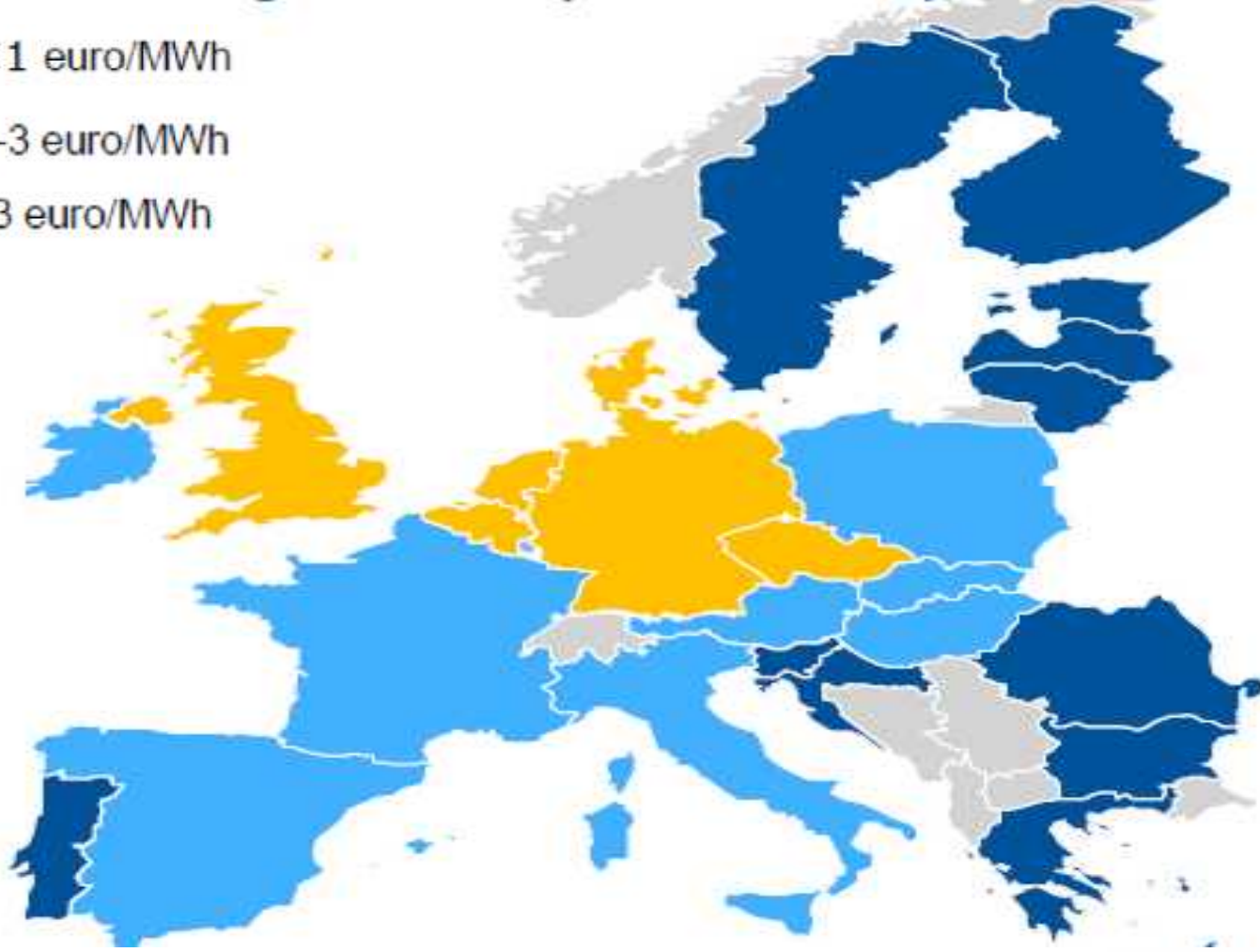

Kaynak: ACER

AB ÜLKELERİNDE 2014 Yılında Doğal Gaz Tedarik Fiyatlarının Yakınsaması

TTF (= 23.7 €/MWh)

- <1 euro/MWh
- 1-3 euro/MWh
- >3 euro/MWh

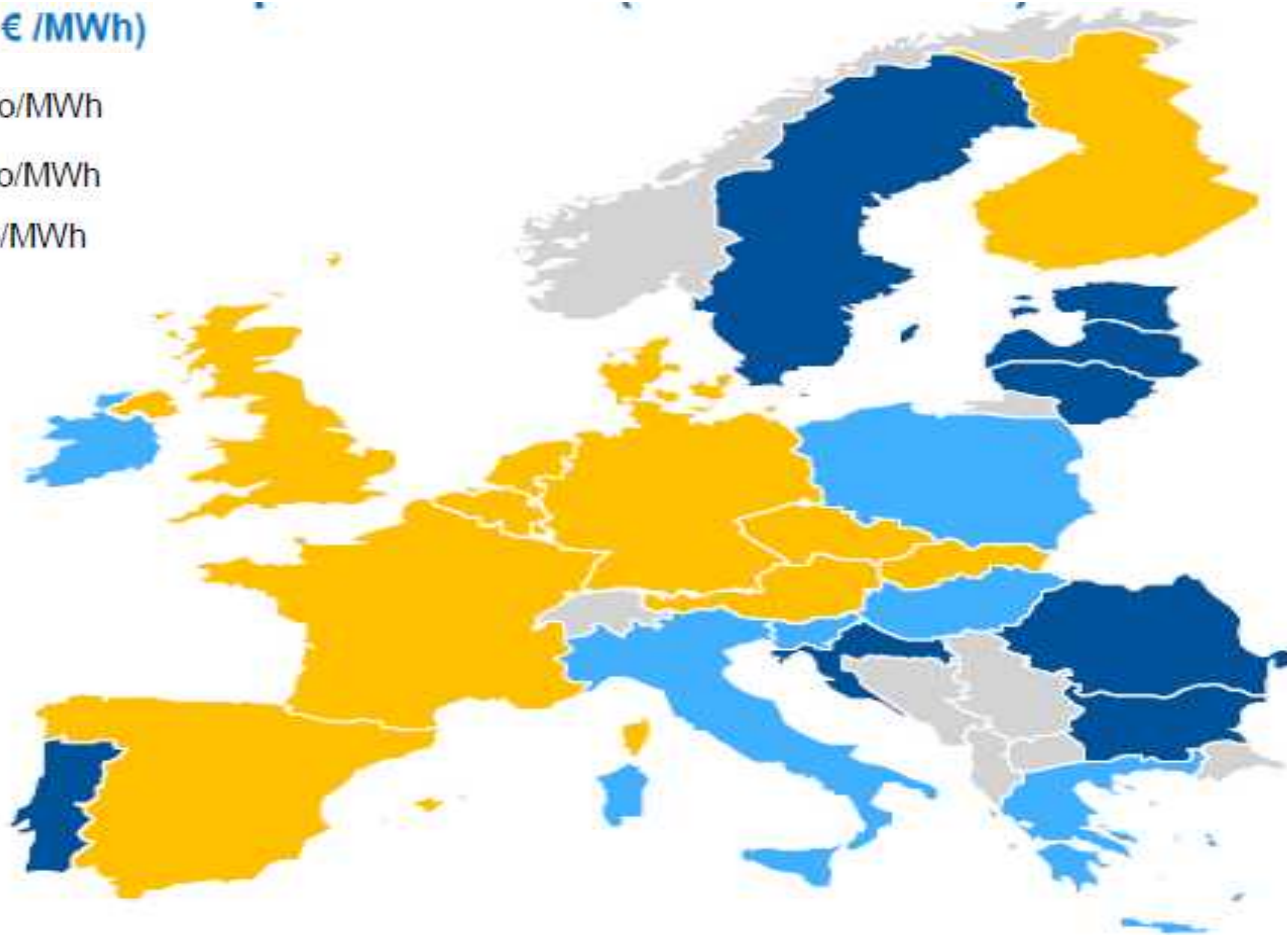

Kaynak: ACER

AB ÜLKELERİNDE 2015 Yılında Doğal Gaz Tedarik Fiyatlarının Yakınsaması

TTF (= 21.0 € /MWh)

- <1 euro/MWh
- 1-3 euro/MWh
- >3 euro/MWh

Kaynak: ACER

Organize Toptan Doğal Gaz Satış Piyasası Yönetmeliği

➤ Amaç:

Objektif ve şeffaf koşullar altında doğal gazın piyasada fiyatlanmasını sağlamak

➤ Kapsam:

Piyasa katılımcılarının ticaret yapabilmelerine ve/veya iletim sistemindeki dengesizliklerin giderilmesine imkan veren organize toptan doğal gaz satış piyasasına ilişkin usul ve esaslar

OTSP YÖNETMELİĞİ İÇERİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak ve Tanımlar

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar, Taraflar, Tarafların Görevleri, Yetkileri ve Sorumlulukları

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

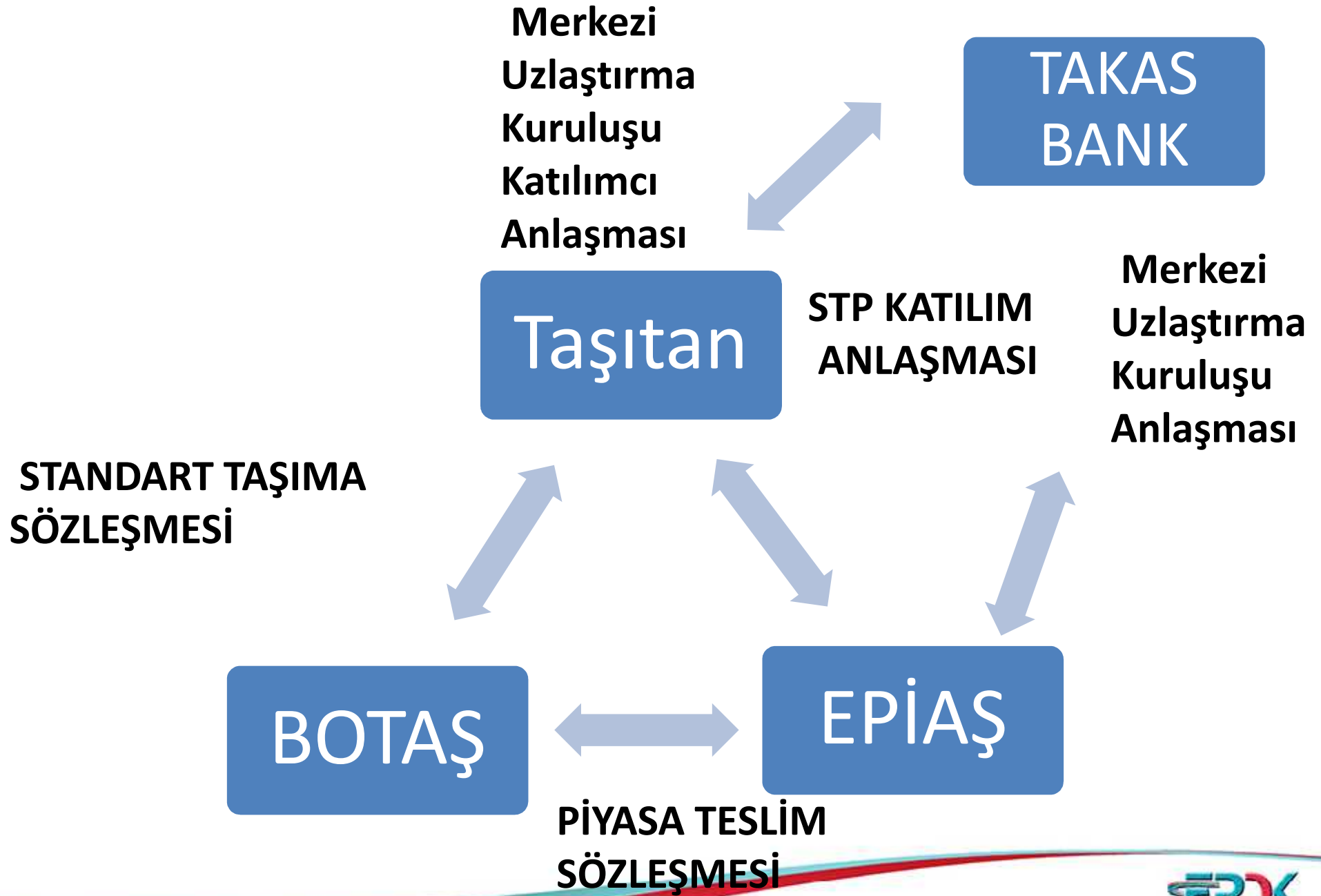
Piyasa İşlemleri, Teminatlar, Olağandışı Durumlar, Piyasa İşletim Usul ve Esasları

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

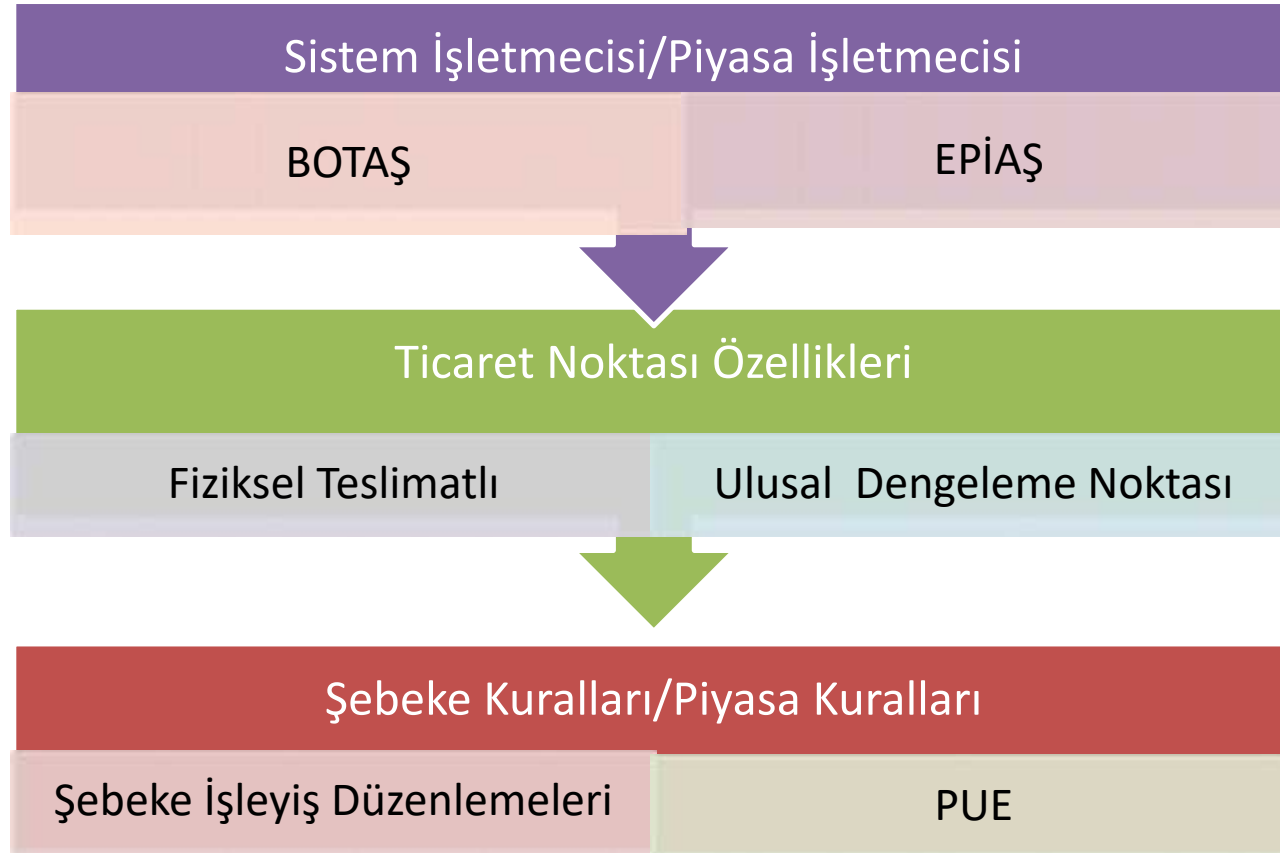
Diğer, Geçici ve Son Hükümler

Organize Toptan Doğal Gaz Satış Piyasası Yönetmeliği genel hatları ile aşağıdaki hususları içerir:

- Organize toptan doğal gaz satış piyasasına ilişkin genel esaslar,
- İletim sistemine ilişkin genel esaslar,
- Piyasa işlemlerine ve uzlaştırmaya ilişkin genel esaslar,
- Piyasa katılımcılarının sorumlulukları,
- Piyasa işletmecisinin sorumlulukları,
- İletim şirketinin sorumlulukları,
- İletim şirketinin STP'ye giriş koşulları,
- Organize toptan doğal gaz satış piyasasına katılım koşulları,
- Piyasaya erişimin askıya alınması,
- Piyasa katılımcısı statüsünün sona ermesi,
- STP'de teklif verilmesi ve fiyat oluşumu,
- STP'de verilecek tekliflere ilişkin asgari unsurlar,
- Piyasa katılımına ilişkin teminatlar,
- Olağandışı durumlar,
- Piyasa işletim usul ve esasları,
- Sözleşme hükümleri ve talep taraflı katılım
- STP'nin kurulması ve test edilmesi.

PİYASANIN GENEL ÖZELLİKLERİ

BA LICA KAVRAMLAR

- **Piyasa İşletim Usul ve Esasları (PUE):** Bu Yönetmelik ve ilgili mevzuat doğrultusunda organize toptan doğal gaz satış piyasasının işletilmesine ilişkin usul ve esasları,
- **Sürekli ticaret:** Fiyat ve miktar olarak uyumlu olan tekliflerin derhal eşleştirildiği ticaret yöntemini,
- **Sürekli ticaret platformu (STP):** Piyasa işletmecisi tarafından bu Yönetmelik çerçevesinde organize toptan doğal gaz satış piyasasına yönelik olarak kurulan ve elektronik ortamda işletilen ticaret platformunu,
- **İlave dengeleyici:** ŞİD uyarınca iletim şebekesinin fiziki dengesinin sağlanması amacıyla organize toptan doğal gaz satış piyasasına girerek piyasa işlemi yapması durumunda piyasa katılımcısı olarak iletim şirketini,
- **Piyasa tabanlı olmayan yöntemler:** İletim şirketinin sistemin fiziksel dengesini sağlamak amacıyla organize toptan doğal gaz satış piyasasını kullanmaksızın başvurabileceği ŞİD'de düzenlenen mekanizmaları,

BA LICA KAVRAMLAR

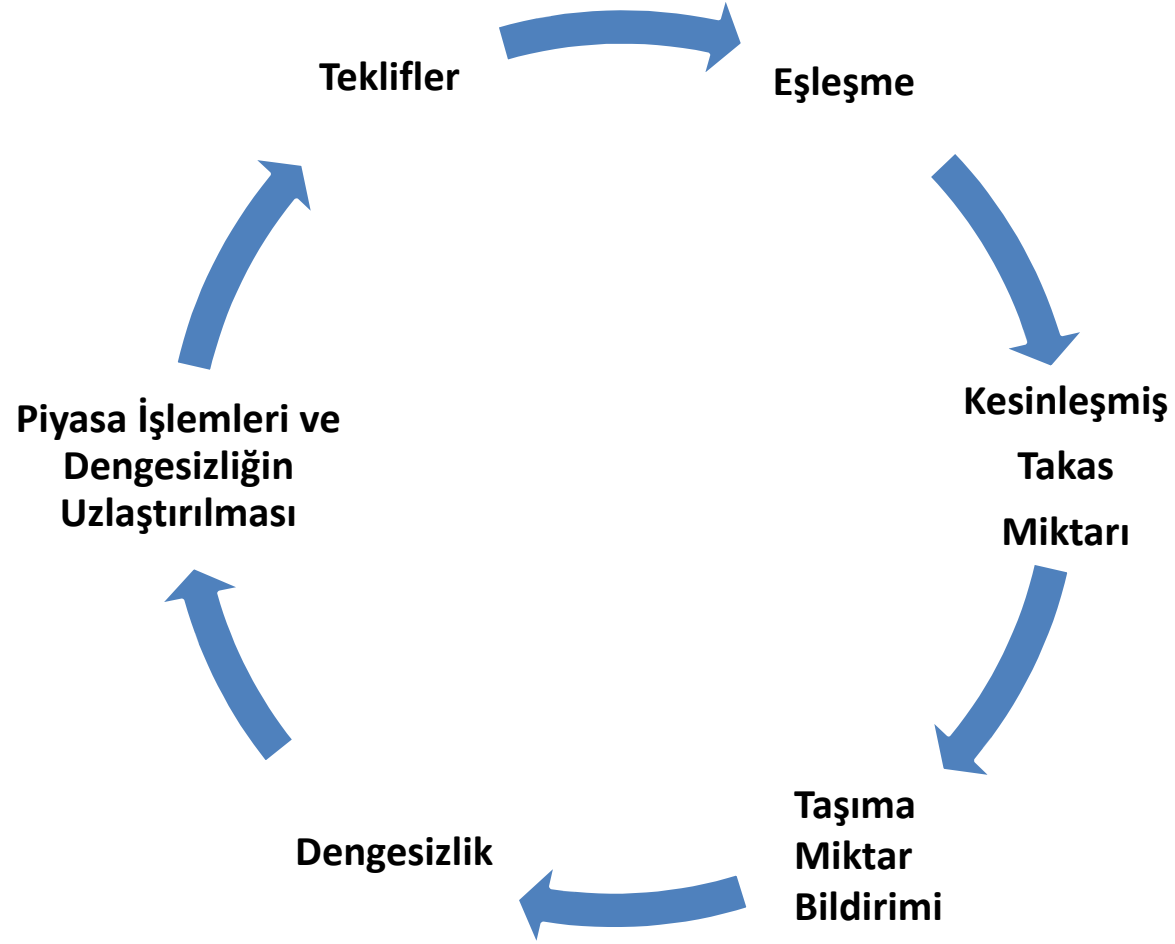
- **İlave dengeleyici fiyatı (İDF):** İletim şirketinin ilave dengeleyici sıfatıyla STP'de işlem yaptığında ŞİD'de belirlenen kurallar çerçevesinde oluşan fiyatı,
- **Günlük referans fiyat (GRF):** Kesinleşmiş eşleşmelerin fiyatlarından ve teslim gününden hareketle PUE'de belirlenen esaslar çerçevesinde hesaplanan günlük doğal gaz fiyatını/fiyatlarını,
- **Dengesizliklerin uzlaştırılması:** Her bir gaz gününe ilişkin olarak ŞİD uyarınca belirlenen dengesizlik miktarları ve fiyatları üzerinden her bir taşıtanın dengesizliğine ilişkin olarak alacak ve borçların hesaplanması ve ilgili bildirimlerin hazırlanması işlemlerini,
- **Piyasa işlemlerinin uzlaştırılması:** STP'de her bir gaz gününe ilişkin olarak yapılan işlemlerden dolayı her bir piyasa katılımcısı nezdinde doğan alacak ve borç miktarlarının belirlenmesi, ilgili alacak ve borçların hesaplanması ve ilgili bildirimlerin hazırlanması işlemlerini,

ifade eder.

SÜREKLİ TİCARET SİSTEMİ GENEL ÖZELLİKLER

- Gönüllü bir piyasadır
- Ticaret anonim gerçekleşir
- Ticaret ikili eşleşmeler üzerinden sonuçlanır
- Tüm taraflar kendi ikili eşleşmelerindeki fiyatlardan sorumludur
- İkili eşleşmeler teminat ve diğer koşullara ilişkin kontroller sonucunda EPIAŞ tarafından kesinleştirilir
- Kesinleşen eşleşmeler her gün TMB BOTAŞ'a iletilmeden önce mahsup edilerek EPIAŞ tarafından kesinleşmiş takas miktarı hesaplanır

OTSP LEM DÖNGÜSÜ

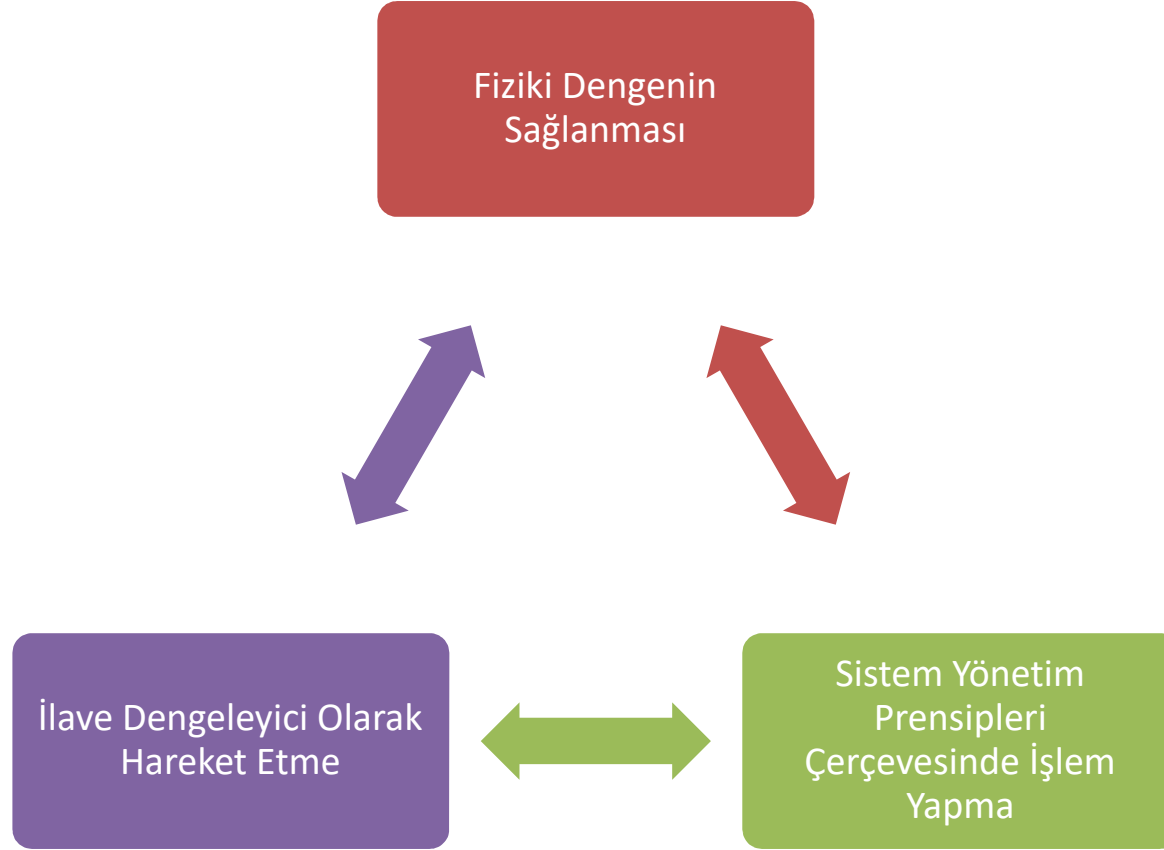
SÜREKLİ TİCARET TEKLİFLER GENEL ÖZELLİKLER

- Tüm teklifler Gaz Günü (G) için verilir
- Ticaret açılışı G-1 saat 08:00
- Ticaret Kapanışı G+1 saat 14:00 (ŞİD Kapsamında Belirlenecek Son GST Saati)
- Sürekli Ticaret Ticaret Açılış ve Kapanışı arasında gerçekleştirilir
- Tekliflerin Teslim Noktası açısından geçerlilik süresi değişiklik gösterir

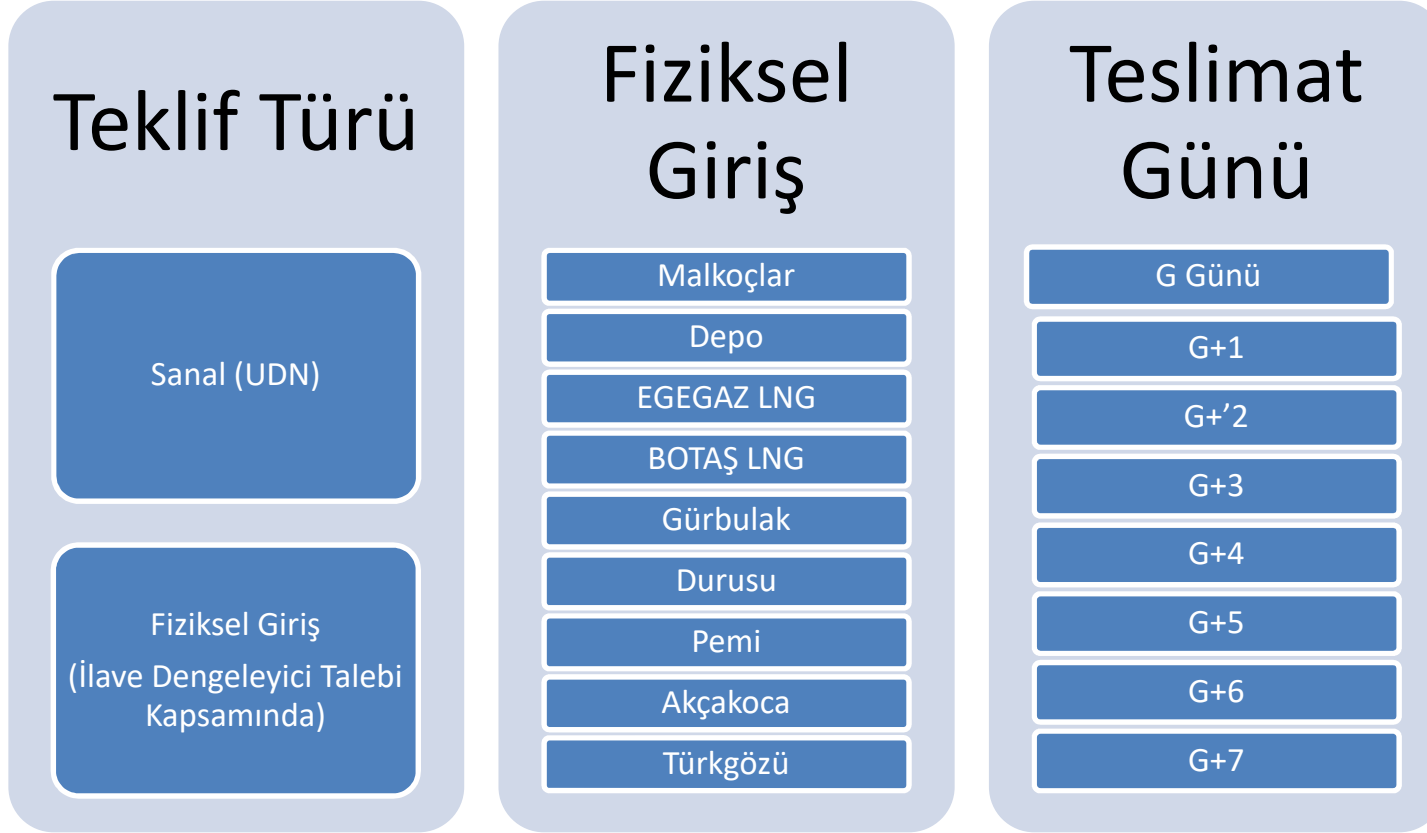
Gaz Günü (G) Teklifleri İçin Ticaret Aralığı Örneği

G-1 08:00 Fiziki Giriş Teklifleri	G Depo Teklifleri ve UDN Teklifleri	G+1 14:00
---	---	--------------

Dengeleme-İletim Sistem İşletmecisinin Rolü

TEKLİFLERİN SAHİP OLABİLECEĞİ ÖZELLİKLERİN ÖRNEĞİ

- Teklif Miktarı, Fiyatı, Yönü
- Talep Taraflı Olup Olmadığı
- Kimliği (İlave Dengeleyici Kodu)

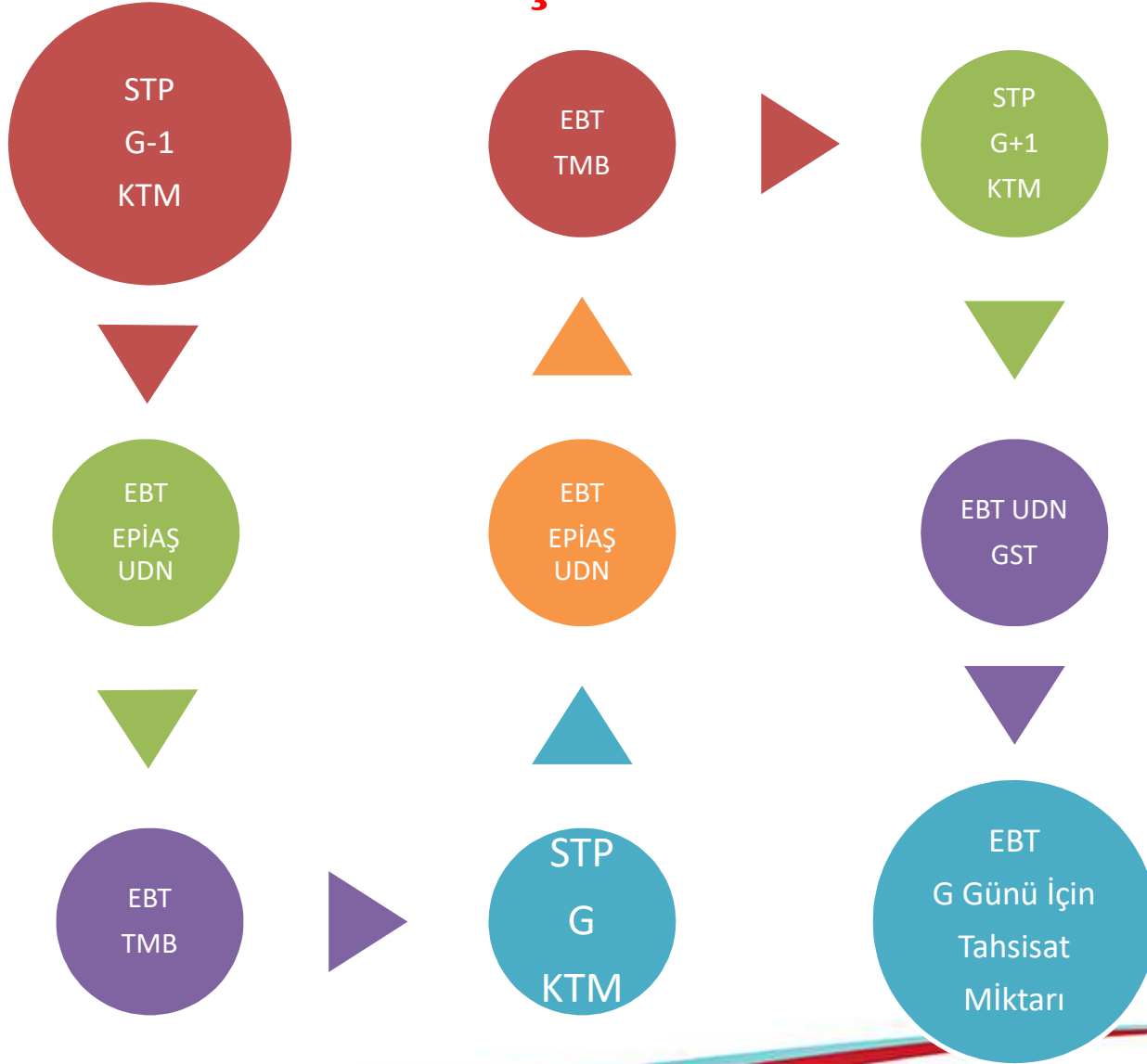
D ÖNGÖRÜLEN YEN L KLER

STP ile Uyum Amacıyla

Dengesizliklerin Uzlaştırmasına İlişkin

Piyasa Tabanlı Olan ve Olmayan Dengelemeye İlişkin

STP ve EBT li kisi G Günü için Sürekli Ticaret

OTSP ve D L K S ÖNGÖRÜLEN YEN L KLER

- ŞİD Kapsamında TMB Eşitsizliğinin Getirilmesi Ancak G Günü için Denge Sorumluluğunun Korunması
- Revize Nominasyona İzin Veren Sistemin Sağlanması ve Revizenin Maddi Karşılığı Olması
- GST Süresinin ve Kapsamının Değiştirilmesi Yoluyla Günlük Dengenin Sağlanması ve Ticaretin Fiyatlanması
- İthalata Konu Giriş Noktalarında Üst Akıştan Kaynaklan Program ve Tahsisat Farkına İlişkin Miktarın STP Dışında Ele Alınması

OTSP ve D L K S ÖNGÖRÜLEN YEN L KLER

- STP'de işlem yapmak isteyen sistem kullanıcılarının EPIAŞ ile STP Katılım Anlaşması imzalaması
- Dengeleme işlemleri ve dengesizliklerin uzlaştırılması açısından STS'de özel düzenleme yapılması veya STP Katılım Sözleşmesinin iki bölüm halinde düzenlenerek STP'de işlem yapmak istemeyen sistem kullanıcılarının EPIAŞ ile ilişkisinin sağlanması
- STP'de işlem yapmayacak da olsa sistem kullanıcılarının ŞİD'de yer alacak yeni dengeleme gazı fiyatı düzenlemelerine tabi olması
- Taşıyıcının stok gazı ve yakıt gazına ilişkin işlemlerinin ayrıştırılması
- İletim sisteminde belirlenen bölgeler bazında basınç ve miktar değerlerini EBT'de yayımlamak ve STP'de duyurulması

OTSP ve D L K S ÖNGÖRÜLEN YEN L KLER

- Dengeleme Cezalarının STP Fiyatları ile Bağıntısının Oluşturularak Piyasa Bazlı Hale Getirilmesi
- Hatalı okumaya ilişkin verilerin düzeltilmesine ilişkin ŞİD hükümlerinin düzenlenmesi ve bu hususların dengesizliklerin uzlaştırmaya etkisinin ortaya konması
- ŞİD Kapsamında dengesizliklere ilişkin teminatın öngörülmesi
- Dengesizliklerin uzlaştırılmasına ilişkin BOTAŞ ve EPIAŞ arasındaki temsil ilişkisinin kurulması
- Dengesizlik teminatına ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmemesinin sonuçlarının düzenlenmesi
- Piyasa tabanlı olmayan dengeleme gazı tedariki sistemi ve fiyatlanması

PUE Kapsamında Karara Ba lanacak Bazı Hususlar

- Piyasa Katılımcısı statüsüne sahip olacakların piyasa işlemlerine yönelik teminat ve uzlaştırma hesaplarının belirlenmesi
- BOTAŞ Ticaretin dengeleme teminatı vermesinin hukuki açıdan sorun yaratabileceğinden hareketle bundan muaf tutulması ancak rekabet avantajı elde etmemesi için bir formül geliştirilmesi alternatifi
- Piyasa İşletmecisi tarafından Dengesizliklerden Oluşan Bakiyenin Yansıtılması (DOBY) formülü
- Hatalı okuma durumunda piyasa işletmecisinin uzlaştırma açısından yapacağı işlemler
- Teminat koşullarını sağlamayan piyasa katılımcılarının STP işlemlerinin engellenmesi

Organize Toptan Doğal Gaz Satış Piyasası Yönetmeliği

- Organize Toptan Doğal Gaz Satış Piyasası Yönetmeliği 31.03.2017 tarihli ve 30024 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi.
- Piyasa İşletim Usul ve Esasları (PUE) EPIAŞ tarafından sunulacak ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu onayıyla yürürlüğe girecek.
- Organize Toptan Doğal Gaz Satış Piyasası (OTSP) 01.04.2018 Gaz Günü Saat 08.00’da faaliyete geçecek.

Organize Toptan Doğal Gaz Satış Piyasası Yönetmeliği – Önümüzdeki Süreç

- 01.04.2018 tarihine kadar:
- PUE'nin EPDK tarafından onaylanması,
- BOTAŞ İletim Şebekesi İşleyiş Düzenlemelerinde değişiklik süreci ve değişikliklerin EPDK tarafından onaylanması,
- EBT ve STP arasındaki koordinasyon sağlanması,
- Sürekli Ticaret Platformu (STP) işletmeye girmesi,
- Bu süreçte sanal uygulama ve simülasyon yapılması.

Organize Toptan Doğal Gaz Satış Piyasası Yönetmeliği – Önümüzdeki Süreç

- 01.04.2018 tarihine kadar:
- Piyasa katılımı için STP Katılım Anlaşmaları hazırlanarak taraflarca imzalanacak,
- Merkezi Uzlaştırma Kuruluşu-Katılımcı Anlaşmaları imzalanacak,
- EPIAŞ ve BOTAŞ arasında Piyasa Teslim Sözleşmesi imzalanacak, EPIAŞ Merkezi Uzlaştırma Kuruluşu arasında anlaşma imzalanacak,
- EPIAŞ Merkezi Uzlaştırma Kuruluşu arasında anlaşma imzalanacak,
- Standart Taşıma Sözleşmeleri revize edilecek.

TEŐEKKÜRLER